

SMERNICE

SMERNICA EVROPSKE CENTRALNE BANKE (EU) 2015/280

z dne 13. novembra 2014

o vzpostavitvi sistema Eurosistema za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev (ECB/2014/44)

SVET EVROPSKE CENTRALNE BANKE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 128(1) Pogodbe,

ob upoštevanju Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke ter zlasti členov 12.1, 14.3 in 16 Statuta,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 128(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) in členom 16 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (v nadaljnjem besedilu: Statut ESCB) ima Svet Evropske centralne banke (ECB) izključno pravico odobriti izdajanje eurobankovcev v Uniji. Izključna pravica vključuje pristojnost, da določi pravni okvir za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev. ECB lahko pristojnost za proizvodnjo eurobankovcev dodeli nacionalnim centralnim bankam držav članic, katerih valuta je euro (v nadaljnjem besedilu: nacionalne centralne banke oziroma NCB), v skladu z odstotnimi deleži NCB v vpisanem kapitalu ECB za ustrezno poslovno leto, ki se izračuna z uporabo ponderjev v ključu iz člena 29.1 Statuta ESCB (v nadaljnjem besedilu: kapitalski ključ). Pravni okvir za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev mora na eni strani izpolnjevati zahtevo iz člena 127(1) Pogodbe in člena 2 Statuta ESCB, da Eurosistem ravna po načelu odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco, pri čemer daje prednost učinkovitemu razporejanju virov, in na drugi strani upoštevati posebno naravo eurobankovcev, ki se proizvajajo zato, da jih Eurosistem izda kot varno plačilno sredstvo. Pravni okvir za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev mora upoštevati tudi dejstvo, da nekatere NCB za proizvodnjo eurobankovcev uporabljajo interne tiskarne.
- (2) Ob upoštevanju zgoraj navedenih načel je Svet ECB 10. julija 2003 odločil, da bi se moral skupni konkurenčni pristop Eurosistema k javnim razpisom (v nadaljnjem besedilu: notni razpisni postopek Eurosistema) uporabljati za naročanje eurobankovcev od 1. januarja 2012, kot je določeno v Smernici ECB/2004/18 ⁽¹⁾. Marca 2011 je Svet ECB odločil, da začetek enotnega razpisnega postopka Eurosistema odloži do 1. januarja 2014, razen če sam ne določi drugega datuma začetka glede na nadaljnji pregled situacije ⁽²⁾. Decembra 2013 je Svet ECB odločil tudi, da naj bi se notni razpisni postopek Eurosistem začel na datum, ki ga določi Svet ECB glede na spremembe v predpostavkah, na katerih je bil določen pričakovani datum začetka enotnega razpisnega postopka Eurosistema ⁽³⁾.
- (3) Ob upoštevanju dejstva, da je trg od leta 2004 postal bolj konkurenčen in da trenutno ni opazne prednosti pri uporabi enotnega razpisnega postopka Eurosistema namesto obstoječih ureditev, je Svet ECB odločil, da je treba kot možno alternativo obravnavati sistem Eurosistema za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev (*Eurosystem Production and Procurement System*, EPPS).
- (4) Za zagotovitev kontinuitete dobave, ohranjanje internega strokovnega znanja in izkušenj znotraj Eurosistema, spodbujanje konkurence in zmanjševanje stroškov na ravni Eurosistema ter da se izkoristijo inovacije iz zasebnega in javnega sektorja, bi moral biti EPPS sestavljen iz dveh stebrov: skupine nacionalnih centralnih bank, ki eurobankovce proizvajajo v internih tiskarnah (v nadaljnjem besedilu: NCB z internimi tiskarnami), in skupine NCB, ki eurobankovce naročajo (v nadaljnjem besedilu: NCB naročnice). EPPS mora spodbujati učinkovito

⁽¹⁾ Smernica ECB/2004/18 z dne 16. septembra 2004 o naročilih eurobankovcev (UL L 320, 21.10.2004, str. 21).

⁽²⁾ Smernica ECB/2011/3 z dne 18. marca 2011 o spremembah Smernice ECB/2004/18 o naročilih eurobankovcev (UL L 86, 1.4.2011, str. 77).

⁽³⁾ Smernica ECB/2013/49 ECB z dne 18. decembra 2013 o spremembi Smernice ECB/2004/18 o naročilih eurobankovcev (UL L 32, 1.2.2014, str. 36).

proizvodnjo eurobankovcev v Eurosistemu. EPPS zahteva tudi nadaljnjo uskladitev pravnih zahtev, ki veljajo za skupino NCB naročnic, npr. zahtev v zvezi uporabo meril za sposobnost za sodelovanje v razpisnem postopku in pogodbenih pogojev. Namen zahtev v zvezi z EPPS bi moral biti zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev v razpisih za proizvodnjo eurobankovcev.

- (5) NCB naročnice bodo ostale odgovorne za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev, ki so jim bili dodeljeni v skladu s kapitalskim ključem. Za izpolnitev svojih obveznosti bodo te NCB izvedle razpis za proizvodnjo eurobankovcev in izvajale razpisne postopke posamično ali skupaj z drugimi NCB v skladu z veljavnimi pravili javnega naročanja. Za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev bi morale NCB naročnice uskladiti svoje razpisne pogoje v skladu z zahtevami Unije in nacionalno zakonodajo o naročilih.
- (6) NCB z internimi tiskarnami bodo ostale odgovorne za proizvodnjo eurobankovcev, ki so jim bili dodeljeni v skladu s kapitalskim ključem. Ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za vse tiskarne bi morale te NCB zagotoviti, da interne tiskarne ne bodo sodelovale v kakršnih koli razpisnih postopkih za proizvodnjo eurobankovcev, ki se organizirajo ali izvajajo znotraj Unije, in da ne bodo sprejemale naročil za proizvodnjo eurobankovcev od tretjih oseb zunaj skupine NCB z internimi tiskarnami.
- (7) Če NCB z internimi tiskarnami sklenejo kakršno koli obliko sodelovanja, morajo upoštevati veljavno nacionalno zakonodajo in pravo Unije. Kadar se za vzpostavitev takega sodelovanja ustanovi ločena pravna oseba, lahko NCB postane članica skupine NCB z internimi tiskarnami, če skupaj obvladuje to pravno osebo v smislu te smernice.
- (8) Eurobankovci so občutljivi in tehnološko napredne narave. Zato jih je treba proizvajati v popolnoma varovanem, nadzorovanem in zaupnem okolju, ki zagotavlja zanesljivo, visoko kakovostno in trajno dobavo v daljšem časovnem obdobju. Poleg tega mora Eurosistem ustrezno upoštevati možen vpliv proizvodnje eurobankovcev na javno zdravje in varnost ter okolje.
- (9) Svet ECB bo spremljal gibanja glede ključnih surovin in dejavnikov proizvodnje, ki so vključeni v naročanje in proizvodnjo eurobankovcev, in po potrebi sprejel ustrezne ukrepe, s katerimi bo zagotovil, da so izbrani in/ali naročeni tako, da se zagotavlja kontinuiteta dobave eurobankovcev in, brez poseganja v konkurenčno pravo Unije in pristojnosti Evropske komisije, prepreči zloraba prevladujočega tržnega položaja s strani katerega koli izvajalca ali dobavitelja.
- (10) Določbe te smernice naj se, kadar je to potrebno, razlagajo v skladu s pravili iz Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, od 18. aprila 2016 naprej pa v skladu s pravili iz Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ –

SPREJEL NASLEDNJO SMERNICO:

NASLOV I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Opredelitve pojmov

V tej smernici se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „tržno načelo“ (*arm's length principle*) pomeni učinkovite notranje ureditve, ki zagotavljajo popolno ločenost med računovodskimi izkazi javne tiskarne in njenega javnega organa, javna tiskarna pa mora povrniti vse stroške administrativne in organizacijske podpore, ki jo prejme od svojega javnega organa. Kadar se javne tiskarne prijavljajo na razpise, je treba za zagotovitev poštene konkurence dejavnosti tiskanja eurobankovcev finančno popolnoma ločiti od drugih dejavnosti teh tiskarn, zato da se prepreči nudenje neposredne ali posredne državne pomoči, ki bi bila kakor koli nezdružljiva s Pogodbo. To finančno ločenost vsako leto preveri in potrdi neodvisni zunanji revizor, o tem pa se tudi obvesti Svet ECB;

⁽¹⁾ Direktiva 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL L 134, 30.4.2004, str. 114).

⁽²⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

(2) „interna tiskarna“ pomeni katero koli tiskarno, ki je (a) pravno in organizacijsko del NCB; ali (b) samostojna pravna oseba, pod pogojem, da so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

- (i) ena ali več NCB obvladuje zadevno pravno osebo na podoben način, kot obvladuje svoje oddelke;
- (ii) več kot 80 % dejavnosti odvisne pravne osebe se izvaja za izpolnjevanje nalog, ki ji jih zaupa ena ali več NCB, ki jo obvladuje;
- (iii) v odvisni pravni osebi ni neposredne zasebne udeležbe.

Pri določanju odstotka dejavnosti iz točke (b)(ii) se upošteva skupni povprečni promet ali drug ustrezen dejavnik, temelječ na dejavnosti, kot so stroški zadevne pravne osebe v zvezi s storitvami, blagom in gradnjami v treh letih pred oddajo naročila.

Če zaradi datuma, na katerega je bila zadevna pravna oseba ustanovljena ali je začela opravljati dejavnost, ali zaradi reorganizacije njenih dejavnosti podatki o prometu ali drugem ustreznem dejavniku, temelječem na dejavnosti, kot so stroški, za predhodna tri leta niso na voljo ali niso več relevantni, zadostuje, da pravna oseba zlasti v poslovnem načrtu prikaže, da je meritev dejavnosti verodostojna.

Šteje se, da NCB obvladuje pravno osebo na podoben način, kot obvladuje svoje oddelke v smislu točke (b)(i) prvega pododstavka, če odločilno vpliva na strateške cilje in pomembne odločitve odvisne pravne osebe.

Za več NCB se šteje, da skupaj obvladujejo pravno osebo, kadar so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: (a) organe odločanja odvisne pravne osebe sestavljajo predstavniki vseh sodelujočih NCB; posamezni predstavniki lahko zastopajo več ali vse sodelujoče NCB; (b) te NCB lahko skupaj odločilno vplivajo na strateške cilje in pomembne odločitve odvisne pravne osebe; (c) odvisna pravna oseba nima interesov, ki so v nasprotju z interesi NCB, ki jo obvladujejo;

(3) „javni organ“ pomeni kateri koli javni organ, vključno z državnimi, regionalnimi, lokalnimi ali drugimi teritorialnimi organi in centralnimi bankami;

(4) „javna tiskarna“ pomeni katero koli tiskarno, v kateri imajo javni organi neposreden ali posreden prevladujoč vpliv zaradi lastništva tiskarne, finančne udeležbe v njej ali predpisov, ki urejajo njeno delovanje. Domneva se, da imajo javni organi prevladujoč vpliv, kadar ti organi neposredno ali posredno: (a) imajo večino vpisanega kapitala tiskarne; (b) obvladujejo večino glasov iz delnic, ki jih izda tiskarna; ali (c) lahko imenujejo več kot polovico članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa tiskarne.

Člen 2

Področje uporabe

1. EPPS vzpostavlja dvostebni model za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev. Zajema razpise nacionalnih centralnih bank naročnic za proizvodnjo eurobankovcev, kot tudi proizvodnjo eurobankovcev s strani skupine NCB z internimi tiskarnami z uporabo internih tiskarn.

2. NCB so odgovorne za proizvodnjo in naročanje eurobankovcev, ki so jim bili dodeljeni v skladu s kapitalskim ključem.

NASLOV II

NACIONALNE CENTRALNE BANKE NAROČNICE

Člen 3

Splošna načela

NCB, ki nimajo internih tiskarn, so del skupine naročnic (NCB naročnice).

Člen 4

Razpisni postopki

1. Vsaka NCB naročnica je odgovorna za izvedbo razpisov za proizvodnjo eurobankovcev in izvaja razpisne postopke posamično ali skupaj z drugo NCB naročnico v skladu z veljavnimi pravili javnega naročanja in zahtevami iz te smernice.
2. Da se ohrani konkurenčnost na trgu proizvodnje eurobankovcev, načeloma in glede na veljavno nacionalno zakonodajo o naročilih, NCB naročnice razdelijo razpise na več sklopov, istemu ponudniku pa ne sme biti dodeljenih več sklopov.
3. NCB naročnice v razpisni dokumentaciji navedejo, da so javne tiskarne sposobne za sodelovanje v razpisu le, če so se pred sodelovanjem v razpisu uskladile s tržnim načelom.

Člen 5

Uskladitev pogojev

Za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev si NCB naročnice prizadevajo uskladiti svoje razpisne pogoje, vključno z merili za sposobnost za sodelovanje v postopku, z zahtevami Unije in nacionalne zakonodaje o naročilih.

NASLOV III

NACIONALNE CENTRALNE BANKE Z INTERNIMI TISKARNAMI

Člen 6

Splošna načela

1. NCB, ki proizvajajo eurobankovce v internih tiskarnah, so del skupine nacionalnih centralnih bank z internimi tiskarnami (NCB z internimi tiskarnami).
2. NCB z internimi tiskarnami zagotovijo, da njihove interne tiskarne ne sodelujejo v kakršnih koli razpisnih postopkih za proizvodnjo eurobankovcev, ki se organizirajo in izvajajo znotraj Unije, ter ne sprejemajo naročil za proizvodnjo eurobankovcev od tretjih oseb zunaj skupine NCB z internimi tiskarnami.

Člen 7

Sodelovanje med nacionalnimi centralnimi bankami z internimi tiskarnami

1. Za izboljšanje stroškovne učinkovitosti proizvodnje eurobankovcev NCB z internimi tiskarnami razmislijo o vzpostavitvi primernih oblik sodelovanja, kot je skupna nabava ter izmenjava in izvajanje najboljših praks v proizvodnem procesu, zato da izpolnijo svojo javno nalogo proizvodnje eurobankovcev na najboljši možen način.
2. NCB z interno tiskarno se lahko odloči, ali se bo pridružila kateri koli taki obliki sodelovanja, pod pogojem, da mora potem pri zadevni pobudi sodelovati najmanj tri leta (razen če v tem obdobju postane članica skupine NCB naročnic), zaradi potrebe po kontinuiteti in ob upoštevanju investicij posameznih strank.

Člen 8

Ustanovitev samostojne pravne osebe ali vzpostavitev neinstitucionaliziranega horizontalnega sodelovanja za skupno izpolnitev javnih nalog

1. NCB z internimi tiskarnami za skupno izpolnjevanje javnih nalog preučijo možnost (a) ustanovitve samostojne pravne osebe, ki bo vključevala njihove interne tiskarne; ali (b) vzpostavitev neinstitucionaliziranega horizontalnega sodelovanja na temelju sporazuma o sodelovanju.

2. Naslednji pogoji veljajo za obe obliki sodelovanja, omenjeni v odstavku 1:
- (a) Če je pravni osebi, ustanovljeni v skladu s členom 8(1)(a), neposredno dodeljena pogodba za proizvodnjo eurobankovcev, jo morajo zadevne NCB skupaj obvladovati v smislu opredelitve skupnega nadzora v skladu s točko (2) v členu 1.
 - (b) Vsak sporazum, sklenjen na podlagi člena 8(1)(b), mora ustrezati naslednjim kumulativnim pogojem:
 - (i) sporazum vzpostavlja ali izvaja sodelovanje med NCB z internimi tiskarnami z namenom, da zagotovi, da se javne storitve, ki jih morajo opravljati, izvajajo za doseganje skupnih ciljev;
 - (ii) izvajanje tega sodelovanja poteka izključno v javnem interesu;
 - (iii) NCB z internimi tiskarnami na prostem trgu opravijo manj kot 20 % vseh dejavnosti, ki jih zajema sodelovanje. Za določanje odstotka zgoraj navedenih dejavnosti se ustrezno uporabljata drugi in tretji odstavek točke (2) v členu 1.

NASLOV IV

KONČNE DOLOČBE

Člen 9

Razveljavitev

Smernica ECB/2004/18 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2015.

Člen 10

Začetek učinkovanja in izvedba

Ta smernica začne učinkovati na dan, ko so o njej uradno obveščene nacionalne centralne banke držav članic, katerih valuta je euro. Centralne banke Eurosistema ravnajo v skladu s to smernico od 1. januarja 2015.

Člen 11

Prehodno obdobje glede uporabe člena 4(3)

Z odstopanjem od člena 4(3) lahko za razpisne postopke, ki so se začeli pred 1. julijem 2015, veljajo drugačni pogoji glede izključitve udeležencev razpisa.

Člen 12

Pregled

Svet ECB pregleda to smernico na začetku leta 2017 in vsaki dve leti po tem.

Člen 13

Naslovniki

Ta smernica je naslovljena na vse centralne banke Eurosistema.

V Frankfurtu na Majni, 13. novembra 2014

Za Svet ECB
Predsednik ECB
Mario DRAGHI